

Izvor: *Politika*, 28. jun 2011.

NEREALNO „ZAKUCAVANJE” KURSA

Uvođenje valutnog odbora zahteva uređeniji finansijski sistem, ali i znatno smanjenje državnih rashoda

„Zakucavanje” kursa dinara na određenom nivou, uvođenjem valutnog odbora, bilo bi najbolje za Srbiju, smatra američki ekonomista Stiv Henke, profesor primenjene ekonomije na univerzitetu Džons Hopkins. Međutim, domaći stručnjaci, koji su učestvovali na okruglom stolu Ekonomskog instituta, ovu ideju nisu podržali. Takvo rešenje zahteva znatno uređeniji finansijski sistem, ali i fiskalna prilagođavanja, odnosno smanjenje državnih rashoda, smatraju domaći eksperti.

Henke je, navodeći primer Bugarske u kojoj je to učinjeno krajem devedesetih godina, pokušao da razuveri ovdašnje kolege. Kako kaže, fiksiranjem kursa dinara na određenom nivou eliminišu se rizici u sistemu, situacija postaje predvidljivija, a tražnja za nacionalnom valutom raste. To za posledicu ima smanjenje kamatnih stopa, ali i povećava likvidnost.

– Čuo sam ovde primedbe da privatni sektor nema novca. Upravo bi uvođenje valutnog odbora doprinelo relaksaciji problema likvidnosti koji je sada prisutan u Srbiji – ubeđen je profesor Henke.

On dodaje da je u svakoj zemlji u kojoj je to učinjeno usledio pad kamatnih stopa. Njegova ideja podrazumeva da 100 odsto srpskih deviznih rezervi bude u evrima kako bi se obezbedila stabilnost domaće valute.

Boris Begović, predsednik Centra za liberalno-demokratske studije pokušavao je da gostu iz inostranstva objasni da tako nešto u našoj zemlji nije moguće. Političari na Balkanu su izgradili karijere na rastu javnog sektora, odnosno povećanju državnih rashoda, kazao je Begović. Dodao je i da se ne seća da je u Bugarskoj neko uspeo da ponovo osvoji vlast.

– Uvođenje valutnog odbora je možda moguće u uređenim baltičkim zemljama gde je moguće napraviti znatna fiskalna prilagođavanja, ali ne i na Balkanu – smatra Begović.

Pavle Petrović, predsednik Fiskalnog saveta, takođe je ubeđen da je monetarna politika ciljane inflacije mnogo bolja za Srbiju od fiksiranja kursa. On je podsetio profesora Henkea da je Srbija tokom krize morala da zamrzne plate i penzije. Realno, lična primanja građana pala su za petinu. Da je kojim slučajem naša zemlja tada imala valutni odbor morala bi plate i penzije nominalno da smanji za 20 odsto. Što je, prema Petrovićevoj oceni, u Srbiji politički neizvodljivo.

– Politika ciljanja inflacije daje mnogo više elastičnosti finansijskom sistemu. Za Srbiju je bolje da se kroz promenu kursa, slabljenje dinara obavi deo prilagođavanja. U slučaju valutnog odbora kurs je fiksiran i prilagođavanje je jedino moguće kroz smanjenje plata i cena što znači veliku recesiju – kazao je Petrović.

Profesora Miroljuba Labusa interesovalo je da li bi bilo dobro da naša zemlja, poput Crne Gore, uvede evro. Henke, međutim, smatra da iz političkih razloga to ne bi bio mudar potez. Dragan Đuričin, predsednik Saveza ekonomista, takođe smatra da je uvođenje valutnog odbora potrošena ideja. On je zagovarao stav da monetarna politika mora da ima nekoliko ciljeva i da osim ciljanja inflacije, Narodna banka mora da obezbedi i stabilan kurs, ali i da utiče na povećanje zaposlenosti.

A. Telesković